

ลำดับที่ ๑๓

เรื่อง

การเปรียบเทียบประสิทธิผลการลดไข้ของการใช้น้ำเช็ดตัวผสมผงฟ้าทะลายโจร
กับการเช็ดตัวด้วยน้ำแบบเดิม ในผู้ป่วยช่วงอายุ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี
ที่เข้ารับบริการที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปอตาโล่
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย

นางสาวรัตรัตน์ ทรัพย์เอนก

การเปรียบเทียบประสิทธิผลการลดไข้ของการใช้น้ำเช็ดตัวผสมผงฟ้าทะลายโจรกับการเช็ดตัวด้วยน้ำแบบเดิม ในผู้ป่วยช่วงอายุ 6 เดือน ถึง 5 ปี ที่เข้ารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย นางสาวศิริรัตน์ ทรัพย์เอนก แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อตาโล่

ภาวะไข้หรืออาการตัวร้อนเป็นอาการนำของผู้ป่วยเด็กที่พบได้บ่อยถึงร้อยละ 70 ของการรับบริการตรวจรักษาทางการแพทย์ทั่วไป ซึ่งสาเหตุที่พบได้บ่อยคือ 1. การติดเชื้อ เช่น การอักเสบของทางเดินหายใจ หูชั้นกลางอักเสบ ปอดบวม ทางเดินปัสสาวะอักเสบ เป็นต้น 2. การที่ร่างกายทำปฏิกิริยากับสิ่งแปลกปลอม เช่น หลังการฉีดวัคซีน 3. ร่างกายขาดน้ำ เช่น อุดจากระงัว อุณหภูมิภายนอกร่างกายสูงมากๆ โดยเฉพาะในเด็กเล็ก 4. ได้รับบาดเจ็บ มีบาดแผล ซึ่งเด็กที่มีไข้สูงต้องได้รับการดูแลเพื่อลดไข้โดยเร็ว เพราะอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ง่ายและรุนแรงกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กที่มีภาวะไข้สูงทำให้เกิดอาการชัก ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน ในทางการแพทย์แผนไทยจะใช้สมุนไพรที่มีฤทธิ์เย็น สมุนไพรบางชนิดที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย นั่นคือ “แคบซูลฟ้าทะลายโจร” ซึ่งมีฤทธิ์เย็น รสขมจัด ช่วยลดความร้อนในการร่างกาย ผู้วิจัยจึงสนใจนำคุณสมบัติที่มีฤทธิ์เย็นของสมุนไพรชนิดนี้มาใช้ผสมน้ำเพื่อทดสอบประสิทธิผลในการเช็ดตัวลดไข้ เพราะการเช็ดตัวลดไเข้นั้นจะทำให้เด็กสบายตัว เป็นการช่วยระบายความร้อนออกจากร่างกายได้ดี สามารถทำให้อุณหภูมิของร่างกายลดลงได้ และไม่เสี่ยงต่อการบดบังอาการของโรคที่ติดเชื้อทางกระแสเลือดด้วย เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง เพราะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ทำให้ไข้ลดได้เร็วขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในเลือกวิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้นในผู้ป่วยเด็กที่มีภาวะตัวร้อน มีไข้สูงต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เปรียบเทียบประสิทธิผลของการลดไข้หลังจากเช็ดตัวลดไข้ด้วยน้ำผสมผงฟ้าทะลายโจรกับการเช็ดตัวลดไข้ด้วยน้ำแบบเดิมของกลุ่มตัวอย่าง 2. ศึกษาระดับความรู้ของผู้ปกครองในการปฐมพยาบาลเด็กที่มีภาวะตัวร้อน มีไข้สูง 3. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจหลังเช็ดตัวลดไข้ ดำเนินการระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงมิถุนายน พ.ศ. 2562 ประชากรในการศึกษาได้แก่ กลุ่มในช่วงอายุ 6 เดือน – 5 ปี ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีไข้มากกว่าหรือเท่ากับ 38 องศาเซลเซียส จำนวน 30 คน ที่มาเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.3 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการลดไข้ของการใช้น้ำเช็ดตัวผสมผงฟ้าทะลายโจรกับการเช็ดตัวด้วยน้ำแบบเดิม พบว่า “อุณหภูมิหลังจากเช็ดตัวลดไข้ด้วยน้ำผสมผงฟ้าทะลายโจร” ได้ประสิทธิผลดีกว่า “อุณหภูมิหลังจากเช็ดตัวลดไข้ด้วยน้ำแบบเดิม” โดยมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผล 14.87 และ 14.23 ตามลำดับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ค่าเฉลี่ยของผู้ที่มีความรู้ระดับมาก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และรองลงมาคือ มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเปรียบเทียบประสิทธิผลการลดไข้ของการใช้น้ำเช็ดตัวผสมผงฟ้าทะลายโจรกับการเช็ดตัวด้วยน้ำแบบเดิม พบว่า “วิธีใช้มีความเข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำไปใช้” มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ “ผู้ป่วยรู้สึกดีขึ้นหลังจากเช็ดตัว (จากการสังเกตของผู้ปกครอง)” โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ 4.23 และ 4.2 ตามลำดับ